

कदाचीत रामायण हिट! पा

किस्तानसारख्या मुस्लिमबहुल देशात हिंदू धर्माची सर्वांत पवित्र आणि प्रसिद्ध कथा 'रामायण' रंगमंचावर दाखवली जाते, याची तुम्ही कल्पना करू शकता का? तेही इतक्या प्रेमाने आणि आदराने की लोक टाळ्या वाजवत राहतात? पण कराचीमध्ये असेच घडले. पाकिस्तानातील कराची शहरातील एक 'थिएटर ग्रुप'ने हे मोठे आणि मार्मिक पाऊल उचलले आहे. 'मौज' असे या ग्रुपचे नवाब असून या नाटकाचे दिर्दर्शन योगेश्वर करेया यांनी केले होते.

ही कथा रंगमंचावर आणल्यास कुणाचा अपमान होईल, अशी भीती कधीच वाटली नाही, असे करेया यांनी सांगितले. 'रामायाणाने मला नेहीच प्रेरणा दिली आहे. ही केवळ एका धर्माची कथा नाही, तर चांगुलपणाच्या विजयाची आणि प्रेमाच्या सामर्थ्याची कथा आहे. गेल्या वर्षी नोवेंबरमध्ये कराचीतील दुसऱ्या मजल्यावर (टीट्रफेक) हे नाटक प्रिल्यादा सादर करण्यात आले होते आणि आता जुलैमध्ये 'पुणी' आर्ट कॉन्सिल आफू पाकिस्तान'मध्ये हे नाटक मोर्ना प्रमाणावर सादर करण्यात आले. नाटकात जड असे काहीच नवहोते. तीरीही प्रत्येक दृश्यात हृदयस्पर्श खोली होती. साधेणात त्याचे सौंदर्य दडलेले होते.

रंगमंचावर प्रकाशयोजना, लाईव्ह म्युझिक,

रंगीबेरंगी वेशभूषा आणि अगदी 'एआय'चा वापर यामुळे प्रेक्षक राम याणाच्या युगात पोहोचल्यासारखे वातावरण निर्माण झाले. या नाटकातील सर्व पात्रांची निवड अत्यंत काळजीपूर्वक करण्यात आली होती. राणा काङडीयांनी सीतेची भूमिका साकारली. ती इतकी शांत, कणाखर आणि भावूक दिसत होती, की सर्वजग तिच्याकडे पाहत होते. रामाची व्यक्तिरेखा अश्वल लालानी यांनी साकारली. त्याच्या गंभीर्याने या व्यक्तिरेखेत चैत्य आणले. त्याचेवढी रावण संहन गळी बनला. त्याचा राग, आवज आणि शेली हीच रावणाकडून अपेक्षित होती. इतर कलाकारांमध्ये अमिर अली (राजा दशरथ), वकास अखदर (लक्ष्मण), जिग्नान खान (हनुमान) आणि सना तोहा (राणी कैकेयी) याचा समावेश आहे.

हळी तंत्रज्ञान सगळीकडे आहे. पण या नाटकात 'एआय'चा (आर्टिफिशियल इंटेलिजेन्स) वापर बहुधा पहिल्यांदाच पाकिस्तानात पाहायला मिळाला. झाडांची पाणे वाचात थरथरायला लागली तेव्हा राजाचा राजवाडा एकदम खरा दिसू लागला आणि दृश्याबरोदर सेटही बदलू लागला. सारे वातावरण जाडू झाले. ते सर्व 'एआय'चा वापर करून तयार केले होते वास्तवत झाडे नाहीत, किंवा नाहीत, पण ते अगदी खरे दिसते. राणा काङडी म्हणी 'तंत्रज्ञान असताना त्याचा योग्य वापर का केला जात नाही. प्रत्येक दृश्य जिवंत हुवे अशी आमची इक्का होती आणि 'एआय'ने आम्हाला मदत केले. नाटक संपत्ताच संपूर्ण संभागून ठार्ड्यात कडकडात झाला. काही लाकांचा डोळ्यात अश्वी होते. पाकिस्तानातील रंगमंचावर त्यांनी रामायण इतक्या प्रेमाने पाहिले, यावर कुणावाच विश्वास बसत नव्हता. कलेला कधी धर्म दिसत नाही, तरीही, हे या क्षणातून सिद्ध होते.

•

नातं पक्षी आणि माणसांचं

क नाटकमध्ये मांडळ्या जिल्ह्यातल्या कोकरेबेल्लू गवात अनोखे पाहूणे येतात आणि गावातले लोक या पाहूण्यांची सरबराई करण्यात मन्य होतात. थंडीच्या दिवसात या गावात स्थलांतरित पक्षी या येतात. आपल्या मुर्लीप्रामाणे देखभाल करतात. या पक्ष्यांना मुली तर त्यांच्या पिलाना नातवंड मानून सेवा केली जाते. पेलिकन आणि पॅटेड स्टंकर्सासरखे स्थलांतरित पक्षी या ठिकाणी येतात. हे पक्षी माहेरपणासाठी आले आहेत असंच इथले लोक मानतात. पेलिकन प्रजातीचे पक्षी आँवटोबर महिन्यात या गावात दाखल होतात. इथेचे हे पक्षी अंडी घालतात. अंडीचमधून पिल्ल बाहेर

येतात. ही पिल्ल एप्रिलपर्यंत उडायला शिकतात. मगच हे पक्षी इथून जातात. बाळंतपणासाठी आलेल्या या मुर्लीना इथले लोक खूप जपतात. पॅटेड टर्टॉक जातीचे पक्षी जुळै महिन्यातीत इथे राहतात. पक्षी आणि गावकर्यांचे हे नातं पिढ्यानपिढ्यांचं आहे. जवळपास २०० वर्षांपूर्वीपासून गावात ही परपरा सुरु झाली. आजही इथे परपरेचं पालन केलं जात.

गावकरी या पक्ष्यांच्या अन्तिमताला शुभ मानतात. या पक्ष्यांच्या तसेच त्यांच्या पिल्लांच्या सुरक्षेची पूर्ण काळजी घेतली जाते. झाडांचावर बांधलेल्या रुट्यांमधून पक्ष्यांची पिल्ल जमिनीकर पडू नयेत यासाठी झाडांचालाली जाव्या बांधल्या जातात. गावकरी आणि या पक्ष्यांचे हे नातं अनोखंचं म्हटलं पाहिजे.

•

लश्वातच घेतला सूड

मंडप सजवलेला आहे. वधू-वर स्टेजवर बसलेले आहेत आणि लग्नातील सर्वांत महत्वाचा क्षण आला आहे, कुंकू लालण्याचा. पण कुंकू उचलताच वधूचा विचार बदलतो. ती त्याच्याकडे पाहते आणि म्हणते, कृपया कुंकू लालाताचा काळजी घे. ते माझ्या चेह्यावर पडले तर काय होईल याचा विचार कर. वर थोडा वेळ घावरतो. नंतर हसत हसत म्हणतो हो बाळा आणि अगदी हळूवारपणे कुंकू लालण्याचा प्रयत्न करतो. तो एक छोटीची चूक करतो आणि वधूच्या गालावर थोडे कुंकू पडते. आतापर्यंत शांत बसलेली वधू पुढच्याच क्षणी रुद्रावतार थारण करते. एकही क्षण वाया न घालवता, ती वराच्या हातातून कुंकवाची पेटी

हिसकाबून घेते आणि जणू सूड घेत असल्याप्रमाणे त्याच्या चेह्यावर घासते. आतापर्यंत सात फेरे घेऊन सात जन्मांचे स्वन प्राहारारा गरीब वर आता कुंकवाने माखलेल्या चेह्याने शात, असहाय्य आणि आश्वर्यचकित होऊन उभा असतो.

•

हनिमूनच्या रात्रीच संशय

ल ग्रह नववधू लग्न होऊन सासारी जाते तेव्हा ती फक्त एका व्यक्तीवर विश्वास ठेवते. पण तीच व्यक्ती विश्वासाला तडा देते तेव्हा... असाच काहीसा प्रकार एक जिल्हात घडला आहे. हनिमूनच्या रात्री नवरीला चक्र आली तर नव्हायाने थेट तिला प्रेसेंसी टेस्ट किट दिली. हे बघून नववधू चांगलीच भडकली. एवढंच नाही तर तिने थेट माहीरी फोन करून हा प्रकार सांगितला. यानंतर नववधूच्या माहेरस्यांनी थेट सासर गाठलं.

एका तत्त्वांचं पारंपरिक पद्धतीने लग्न झालं. वरात घरी पोहोचायला संध्याकाळी झाली. दिवसभराचा शीर्ण आणि लग्नाचा ताण यामुळे नववधूच्या चांगलीच भडकली. हा सगळा प्रकार बघूताच वर घावरला. त्याने हा सगळा प्रकार आपल्या मित्रांना सांगितला. तेव्हा मित्रांनी मस्करीत म्हटलं की, ही तर सगळी गरोदर असंप्राची लक्षणे

हासिल झाली. ती विश्वासाला तेव्हा आहे.

•

इतकं वाढलं, की गावातील लोकांना यामध्ये हस्तक्षेप करावा लागला. पंचायत बोलावण्यात आली. सुरुवातील शुभ माहीपरपद देण्यात आले होते. एवढ्या लहान मुलाला मानद महापौरपद पद देण्याची ही पहिली वेळ असावी. गंपत म्हणजे या मुलाने महापौरपदाची शपथही घेतली. ही शपथ त्याच्या आईवडिलांनी वाचवी. चारीच्या शपथविधी सोबत्याला १५० लोक उपस्थित होते. व्हाईटहॉल वॉलिटर अग्निशमन विभागाच्या वार्षिक बीबीक्रूपू फंडेशनर कार्यक्रमांतर्गत महापौरपदासाठी बोली लावली जाते. त्या वर्षी चारीच्या नावे सर्वांतिक बोली लावण्यात आली होती. यानंतर त्याची महापौरपदी नियुक्ती करायला आली. आईवडील शपथ वाचवत असलाना चारीच्या मांडीवर बसला होता. या कार्यक्रमावं आयोजन चारीच्या आईवडिलांनीचे केलं होतं. त्या कार्यक्रमात देशभक्तीपर गाणीही म्हटली गेली. यावेळी चारीची खूप आनंदी दिसत होता. या चिमुकल्या महापौराचं सर्वांनी अभिनंदनही केलं.

•

थायलंड, समृद्ध

संस्कृती, सुंदर मंदिरे आणि अद्वितीय परंपरांसाठी ओळखला जाणारा देश आहे. येथील एका परंपरेने संपूर्ण खोलावर थेट तिने थेट आपल्या वहिलीला फोन केला. आपला नवरा आपल्यावर संशय घेत असल्याचं सांगितलं. एवढंच नव्हे, तर या आधी तुझा कुणासोबत संबंध होता का? असंदेखील विचारलं. वहिलेने हा सगळा प्रकार खूप गंभीर्याने घेतला आणि कुंटुंबाला याची माहिती दिली. काही वेळातच नववधूच्या मंदळीनी घेतली आणि सांसारिक बोली लावण्यात आली होती. यानंतर त्याची महापौरपदी नियुक्ती करायला आली. आईवडील शपथ वाचवत असलाना चारीच्या मांडीवर बसला होता. या कार्यक्रमावं आयोजन चारीच्या आईवडिलांनीचे केलं होतं. त्या कार्यक्रमात देशभक्तीपर गाणीही म्हटली गेली. यावेळी चारीची खूप आनंदी दिसत होता. या चिमुकल्या महापौराचं सर्वांनी अभिनंदनही केलं.

•

बाजू मांडली. अखेर नव्हायाने आपली चूक मान्य करून नववधू आणि जवळच्या मंदळीकडे माफी मागितली. पंचायतीत सांगितलं की, यापुढे अशा पद्धतीचा कोणताही गैरव्यवहार होणार नाही. तेव्हा त्याने सांगितलं की, त्याला मित्रांनी चुकीचा सळ्हा युक्तीची भावना नव्हती. दोन्ही बाजूंनी पंचायतीसमोर आपली आपली केला.

•

सख्याभाव-बहिणीचे लग्न?

आहेत, ज्यामुळे ती आणखी रंजक बनते. थायलंडमधील कायदीची स

